

УДК 727.2(043.2)

АТРАКТИВНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ФОРМОУТВОРЕННЯ АРТ-ЦЕНТРІВ

О.А. Костюченко, асистент кафедри архітектури

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Актуальність теми дослідження. Обґрунтовується тим, що на сучасному розвитку суспільства очевидна потреба в архітектурному просторі для активізації мистецького та духовно-культурного розвитку, для формування повноцінної творчої особистості і естетично виразного середовища. Актуальним є подальший розвиток архітектури експозиційних будівель, зокрема арт-центрів. Сьогодення вимагає експериментів, залучення нових принципів формоутворення, що створюють індивідуальний образ арт-центру.

Мета (ідея) доповіді. Виявити особливості використання принципу атрактивності при формоутворенні арт-центрів.

Основні результати дослідження. Відмова від проектування міського середовища на користь ефектної архітектури відбулася під впливом головного феномена другої половини 1990-х - створенні «знакових» або «іконічних» споруд, тобто неординарних будівель, які були зведені за проектами архітектурних «сірок». Історик Баррі Бергдолл називає цей період епохою «культу монументальності». «Архітектура з заніщенням скористалася арсеналом мистецтва реклами, яке швидко брало на озброєння найостанніші відкриття молодіжної дисципліни - візуальної психології - для тонкої настройки своїх повідомлень і залучення уваги», - зазначає Бергдолл. Потяг людей до ефектної архітектури у всі часи визначають одні й ті ж фактори - економічний добробут, патріотизм, впевненість у майбутньому, а особливо - відчуття, що їх епоха унікальна і вимагає власних, особливих виразних форм.

Атрактивність - [від лат. *atrahere* - залучати], [від франц. *attraction*, букв. - тяжіння], властивість об'єкта викликати емоційне притягання, симпатію.

В архітектурі принцип атрактивності втілюється у використанні архітектурних символів і метафор (використання естетичних знаків і перенесення значень художніх образів в архітектурну форму, визнану в масовому сприйнятті); виявлений в яскравій образній виразності всього комплексу, мінливості образу в часі і просторі, такий прийом викликає підвищений інтерес у відвідувачів. Атрактивність - здатність привертати увагу відвідувачів своїми зовнішніми ознаками, зокрема формою, розміром, кольором.

Чарльз Дженкс, автор книги «Іконічні будівлі», визначає таку архітектуру як пошук рівноваги між «явними знаками» і «прихованими символами», тобто такими, що запам'ятовуються формами і образами, які вони створюють. Дженкс патологує: у світі, який стає все більш різноманітним, будівлі перетворюються на «ікони» завдяки множинності, а часом і загадковості смислів архітектурного образу будівлі.

Одним з найбільш відомим прикладом використання принципу атрактивності до формування образу будівлі при проектуванні експозиційних будівель і комплексів, зокрема арт-центрів є Guggenheim Bilbao (філіал музею сучасного мистецтва С. Гуттенхайма у м. Більбао, Іспанія) Музей Гуттенхайма

став своєрідною візитовою карткою міста Більбао. Символічні музею задовго – титанові спіралі, плавні лінії, пластичні форми, гра світла, об'єми, що зливаються, описувалися то як біоморфної структура, то як міжгалактичний корабель. Але, яким би не був його зміст, проект Ф. Гері справив великий вплив на сучасну архітектуру, направивши її у бік експресивності і скульптурності. Він також вплинув на уявлення багатьох архітекторів про урбанізм. «Один-єдиний твір архітектури може бути більш ефективним каталізатором змін, ніж ціла орда планувальників», – говорить нью-йоркський архітектор Стивен Холл.

Рис. 1. Використання принципу атрактивності у архітектурі

Іншим яскравими прикладами використання принципу атрактивності при створенні неповторного архітектурного образу арт-центрів можна назвати Національний Центр Мистецтв Жоржа Помпиду в м.Париж, Франція, Векснер-центр візуальних мистецтв, м.Коламбус, США, Кунстхаус, м. Грац, Австрія.

Будівля арт-центру в Граці само по собі є арт-об'єктом у стилі абсолютної абстракції, схожим на скульптуру або об'єкт дизайну. Новий Музей мистецтв є художнім акцентом і добре сприймається з верхнього майданчика міста і середньовічного замку.

Векснер-центр візуальних мистецтв створений на основі структурної решітки-лабіринту. Структурна решітка постає як символ планувальної сітки м. Коламбуса, розташованого за декілька кілометрів від замського комплексу; напiformні штучного рельєфу формують «геологічні» насти, вигадливі «історичні» форми у вигляді розколотих труб грають роль вертикальних домінант.

Висновки. Виявлено особливості використання принципу атрактивності при проектуванні експозиційних будівель і комплексів, зокрема арт-центрів. Таким чином, атрактивність архітектурного образу будівлі – фундаментальна характеристика, яка повинна вивчатися і враховуватися при проектуванні експозиційних будівель і комплексів, зокрема арт-центрів.